

ИЗВАДОК ОД ИЗБОРНИОТ ЗАКОНИК¹

(„Службен весник на Република Македонија” бр.40/06, 136/08, 148/08, 155/08, 63/08, 44/11, 51/11, 142/12, 31/13, 34/13, 14/14)

I. ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој законик се уредуваат начинот, условите и постапката за избор на претседател на Република Македонија (во натамошниот текст: претседател на Републиката), за избор на пратеници во Собранието на Република Македонија (во натамошниот текст: пратеници), за членови на советите на општините и Советот на градот Скопје (во натамошниот текст: членови на советите), за избор на градоначалник на општина и градоначалник на градот Скопје (во натамошниот текст: градоначалник), начинот и постапката на евидентирање на избирачкото право, водење на Избирачкиот список, определување на границите на изборните единици и утврдувањето, менувањето и објавувањето на избирачките места, како и условите за функционирање на избирачките места.

1. Поимник

Член 2

Определени поими во овој законик го имаат следново значење:

1. “Избирачко право” има секој државјанин на Република Македонија со наполнети 18 години живот и е деловно способен;
2. “Избирачкиот список” е јавна исправа во која се запишани граѓаните со избирачко право;
3. “Изборни органи” се органите надлежни за спроведување на изборите утврдени со овој законик;
4. “Член на изборен орган” се претседателот, членовите и нивните заменици кои ги сочинуваат изборните органи и ги спроведуваат изборните дејствија;
5. “Подносител на листа” се регистрираните политички партии или нивни коалиции регистрирани во Државната изборна комисија, група избирачи и пратеници;
6. “Кандидат” е државјанин на Република Македонија утврден од надлежната изборна комисија во согласност со овој законик, за кој ќе се гласа на избори;
7. “Независен кандидат” е кандидат за избор на претседател на Републиката, пратеник, градоначалник или член на совет кој е поддржан од “група избирачи”;
8. “Политичка партија” е регистрирана политичка партија во согласност со закон;
9. “Позицијата” ја сочинуваат политичките партии на власт кои на последните избори за пратеници во Собранието на Република Македонија освоиле најмногу гласови;
10. “Опозицијата” ја сочинуваат политичките партии во опозиција кои на последните избори за пратеници во Собранието на Република Македонија освоиле најмногу гласови;
11. “Овластен претставник” е лице ополномоштено од еден регистриран кандидат, политичка партија или коалиција за застапување на нивните интереси пред изборните органи;
12. “Коалиција” е здружување врз основа на договор на две или повеќе регистрирани политички партии за заедничко настапување за време на одржување на избори;

¹ ИЗВАДОКОТ Е ПОДГОТВЕН ОД АГЕНЦИЈАТА ЗА АУДИО И АУДИОВИЗУЕЛНИ МЕДИУМСКИ УСЛУГИ И Е ВЕРЗИЈА НА ПРЕЧИСТЕН ТЕКСТ НА ЗАКОНИКОТ СО ВГРАДЕНИ ИЗМЕНИ НА ЧЛЕНОВИТЕ ОД 2014 (ДИРЕКТНО ИЛИ ИНДИРЕКТНО) ВАЖНИ ЗА МЕДИУМСКОТО ПОКРИВАЊЕ

13. "Изборна кампања" е јавно претставување на потврдените кандидати од надлежните изборни органи и нивните програми во предизборниот период за одреден вид на избори;
14. "Учесник во изборна кампања" е овластено лице од политичка партија, коалиција или група избирачи кои ја организираат изборната кампања;
15. "Набљудувачи" се претставници на домашни и странски регистрирани здруженија на граѓани кои имаат овластување од Државната изборна комисија за набљудување на изборите;
16. „Дипломатско-конзуларните претставништва на Република Македонија" се претставништва на Република Македонија во други држави и во меѓународни организации кои вршат работи утврдени со закон;
17. „Државјани на Република Македонија на привремена работа или престој во странство", во смисла на овој закон, се државјани на Република Македонија кои имаат пријавено последно живеалиште во Република Македонија, а на денот на изборите привремено престојуваат во странство повеќе од три месеци или се на привремена работа или престој во странство повеќе од една година согласно со евиденцијата од надлежен орган;
18. "Вработените во јавната администрација" ја сочинуваат категоријата на лица вработени во дејностите образование, здравство, култура, наука и социјална заштита, а кои според закон вршат задачи од јавен интерес;
19. "Вработените во државната, општинската администрација и администрацијата на градот Скопје" ја сочинуваат категоријата на лица со статус на државен службеник во согласност со закон и
20. "Изборна администрација" ја сочинуваат вработените во стручната служба на Државната изборна комисија, членовите на изборните органи, секретарите на општинските изборни комисии, нивните заменици и други лица времено ангажирани за изборен процес во помошните тела на Државната изборна комисија.
21. „Изборен процес" е времето од донесувањето на актот за распишување на изборите до објавувањето на конечните резултати од одржаните избори, на ниво на општина, градот Скопје, односно изборната единица каде што се врши изборот.
22. "Облици на изборно медиумско претставување" се: дневно-информативните емисии, програмите што им овозможуваат директен пристап на учесниците во изборната кампања до /избирачите, и посебните информативни емисии;
23. "Дневно-информативни емисии" се сите изданија на радио и на телевизиските вести и дневници;
24. "Директен пристап до избирачите" се облиците на бесплатно политичко претставување и на платено политичко рекламирање, преку кои учесниците во изборната кампања слободно ги промовираат своите програми, ставови и кандидати;
25. "Бесплатно политичко претставување" е директен пристап на учесниците во изборната кампања до избирачите, преку кој слободно и без паричен надоместок се промовираат изборните програми, ставовите и кандидатите;
26. „Платено политичко рекламирање" е директен пристап на учесниците во изборната кампања до избирачите, преку кој за паричен надоместок се промовираат изборните програми, ставовите и кандидатите. Видови платено политичко рекламирање се: огласи, соопштенија, политички изборни спотови, музички спотови што функционираат како химни на учесниците во изборната кампања, преноси или снимки од митинзи, средби и други настапи на учесниците во изборната кампања;
27. "Посебни информативни програми" се: програми наменети за информирање на граѓаните за начинот и за техниката на гласањето и за остварувањето на избирачкото право и информативно-политички програми жанровски реализирани како интервјуа, дебати или тв/радио соочувања: актуелно-информативни програми, актуелно информативни програми со документаристички пристап, и тематски специјализирани информативни програми.
28. "Изборно медиумско претставување" е промовирање (непосредно или посредно) на ставови, програми, платформи, достигнувања, активности и др. на политички партии, коалиции, групи избирачи и нивни претставници.

Член 8-А

(1) Од денот на донесувањето на одлуката за распишување на избори до завршување на изборот на претседател на Република Македонија, пратеници во Собранието на Република Македонија и изборот на Владата на Република Македонија согласно со резултатите од изборите, како и од денот на донесувањето на одлуката за распишување на избори па до завршување на изборите за избор на градоначалник или членови на советот, односно до конституирањето на советот на општините и градот Скопје не може:

- да се располага со буџетски средства на Република Македонија, средства на буџетите на општините и градот Скопје, од јавни фондови и средства на јавни претпријатија и јавни установи или правни лица кои располагаат со државен капитал;

- да се започне изградба со средства од буџетот или од јавни фондови или со средства на јавни претпријатија и други правни лица што располагаат со државен капитал на нови објекти во инфраструктурата како патишта, водоводи, далноводи, канализација, спортски игралишта и други објекти или објекти за општествени дејности училишта, градинки и други објекти, освен ако за таа намена претходно се обезбедени средства од буџетот, односно се работи за реализација на програма донесена врз основа на закон во тековната година и

- да се вршат исплаќања на плати, пензии, социјална помош или други исплати и материјални надоместоци од буџетски средства или од средства на јавните фондови кои не се редовни месечни исплати односно сите едногодишни трансфери и исплати или еднократни трансфери од буџетски средства или од средства на јавни фондови ниту да се отуѓува државен капитал ниту да се потпишуваат колективни договори.

(2) Во периодот од 20 дена пред отпочнување на изборна кампања па до завршување на изборот на претседател на Република Македонија, пратеници во Собранието на Република Македонија и изборот на Владата на Република Македонија согласно со резултатите од изборите и до завршување на изборите за избор на градоначалник или членови на советот, односно до конституирањето на советот на општините и градот Скопје не може:

- да се исплаќаат субвенции кои не се редовни месечни исплати;

- да се одржуваат јавни настани по повод започнување на изградба или пуштање во употреба на објекти со средства од Буџетот или од јавни фондови, или со средства на јавни претпријатија или други правни лица што располагаат со државен капитал, во инфраструктурата како патишта, водоводи, далноводи, канализација, спортски игралишта и други објекти или објекти за општествени дејности училишта, градинки и други објекти. Под забрана за одржување на јавни настани не се подразбира, особено: давање на јавна изјава на носител на јавна функција или кандидат за носител на јавна функција на митинг, интервју на медиум, дебата на медиум или одговор на новинарско прашање.

(3) Од денот на донесувањето на одлуката за распишување на избори до завршување на изборот на претседател на Република Македонија, пратеници во Собранието на Република Македонија и изборот на Владата на Република Македонија согласно со резултатите од изборите, како и од денот на донесувањето на одлуката за распишување на избори па до завршување на изборите за избор на градоначалник или членови на советот, односно до конституирањето на советот на општините и градот Скопје, Министерството за финансии е должно сите буџетски исплати, освен редовни плати, пензии и комунални трошоци, да ги објавува јавно на интернет страна во посебна база за буџетски трошоци во изборен период.

(4) Министерството за финансии две недели по распишување на изборите поднесува предизборен финансиски извештај во кој ќе биде опфатен преглед на сите планирани и реализирани приходи и расходи од Буџетот по ставки, во периодот од почетокот на фискалната година до денот на поднесување на извештајот кој се објавува на веб страната на Министерството за финансии.

6. Објавување на утврдените листи

Член 69

(1) Државната изборна комисија утврдената единствена листа на кандидат за избор на претседател на Републиката ќе ја објави најдоцна 25 дена пред денот на одржувањето на изборите во "Службен весник на Република Македонија".

(2) Државната изборна комисија утврдените единствени листи на кандидати за пратеници во изборните единици ќе ги објави во дневниот печат од кој еден е на јазикот на заедницата што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните во Република Македонија, најдоцна 23 дена пред денот определен за одржување на изборите.

(3) Државната изборна комисија преку Министерството за надворешни работи во рок од

48 часа ќе ги достави до ДКП, односно конзуларните канцеларии утврдените единствени листи заради јавно објавување.

(4) Општинската изборна комисија односно Изборната комисија на градот Скопје утврдените единствени листи на кандидати за членови на совет, односно листа на кандидат за градоначалник ќе ги огласи најдоцна 23 дена пред денот определен за одржување на изборите во сите населени места и на избирачките места во општината.

(5) Општинските изборни комисии односно Изборната комисија на градот Скопје утврдените единствени листи на кандидати за пратеници ќе ги објават во избирачките места во општините за кои се надлежни.

(6) Утврдените листи на кандидати во општините во кои најмалку 20% од граѓаните зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик, се објавуваат покрај на македонски јазик и неговото кирилско писмо и на службениот јазик и писмо што го употребуваат граѓаните во таа општина.

VI. ИЗБОРНА КАМПАЊА

1. Учесник во изборната кампања

Член 69-а

(1) За изборна кампања се смета јавно собирање и други јавни настани организирани од страна на организаторот на кампањата, јавно истакнување на плакати, видео презентации на јавни места, изборно медиумско и интернет претставување, дистрибуирање на печатени материјали и јавно претставување на потврдените кандидати од надлежните изборни органи и нивните програми.

(2) Изборната кампања започнува 20 дена пред денот на изборите и во првиот и вториот круг на гласање не смее да трае 24 часа пред денот на изборите и на денот на изборите.

(3) Во случај на поднесен приговор за непочитување на одредбите од ставовите (1) и (2) на овој член, Државната изборна комисија е должна да ги испита наводите и да постапи по поднесениот приговор во рок не подолг од 7 дена од денот на поднесувањето на приговорот.

Член 70

(1) Подносителот на листа на кандидати чии листи на кандидати за избор на претседател на Републиката, пратеници, членови на совет, односно листа на кандидати за градоначалник се потврдени од надлежната изборна комисија, имаат право да организираат изборна кампања (во натамошниот текст: организатори на изборната кампања).

(2) Учесниците во изборната кампања имаат право на рамноправен пристап и под еднакви услови да ги користат сите видови на политичка пропаганда, известување и други облици на пропаганда чија цел е да се влијае на одлуката на избирачите при гласањето.

(3) Странски правни и физички лица не можат да организираат изборна кампања.

Член 72

(1) За законитоста на спроведувањето на изборната кампања е одговорен учесникот во изборната кампања.

(2) Учесникот во изборната кампања е одговорен и за оние дејствија на изборната кампања за кои ќе овласти други лица.

Член 74

Од денот на донесувањето на Одлуката за распишување на избори до завршување на изборот на претседател на Република Македонија, пратеници во Собранието на Република Македонија и изборот на Владата на Република Македонија согласно со резултатите од изборите, како и од денот на донесувањето на одлуката за распишување на избори па до завршувањето на изборите за избор на градоначалник или членови на советот, односно до конституирањето на Советот на општините и Градот Скопје не може да се врши никаква вонредна исплата на плати, пензии, социјална помош или други исплати од буџетски средства или средства од јавни фондови.

(2) Во случај на поднесен приговор за непочитување на одредбата од ставот (1) на овој член, Државната комисија за спречување на корупција е должна да ги испита наводите и да

постапи по поднесениот приговор во рок не подолг од седум дена од денот на поднесувањето на приговорот.

2. Медиумско претставување

Член 75

(1) Радиодифузерите, односно Јавниот радиодифузен сервис и трговските радиодифузни друштва што одлучиле да ги покриваат изборите, се должни тоа да го прават на правичен, избалансиран и непристрасен начин во својата вкупна програма.

(2) Радиодифузерите, без оглед на јазикот на кој го емитуваат својот програмски сервис, се должни за време на изборната кампања на учесниците во кампањата да им овозможат подеднакви услови за пристап до сите облици на изборно медиумско претставување – вести, посебни информативни програми (интервјуа, дебати, ТВ/радио соочувања, актуелно-информативни програми, актуелно-информативни програми со документаристички пристап и тематски специјализирани информативни програми), бесплатно политичко претставување и платено политичко рекламирање.

(3) Програмите наменети за малолетната публика не смеат да се користат за изборно медиумско претставување.

Член 75-а

(1) Радиодифузерите ќе обезбедат избалансирано покривање на изборите во сите облици на изборно медиумско претставување на следниов начин:

а) за избор на претседател на Републиката, во согласност со принципот на еднаквост за сите кандидати за претседател и во првиот и во вториот круг од изборите;

б) За избор на пратеници во Собранието на Република Македонија, во согласност со принципот на пропорционалност според бројот на потврдени листи на кандидати за пратеници;
и

в) За локалните избори:

- за избор на градоначалник на општината, односно градоначалник на градот Скопје, во согласност со принципот на еднаквост за сите кандидати за градоначалници и во првиот и во вториот круг од изборите;

- за избор на членови на советите на општините, односно членови на советот на градот Скопје, за радиодифузерите на државно и регионално ниво во согласност со принципот на пропорционалност според бројот на потврдени листи на кандидати за членови на советите на општините, односно членови на градот Скопје, а за радиодифузерите на локално ниво во согласност со принципот на еднаквост.

(2) При утврдувањето на избалансираноста во покривањето на изборите ќе се има предвид интензитетот на активностите во рамките на кампањите на учесниците во изборна кампања.

(3) Од принципот на пропорционалност, односно еднаквост, се иззема платеното политичко рекламирање.

Член 75-б

Известувањето за редовните активности на државните органи, органите на општините и на градот Скопје, на државните институции и организации, како и за активностите на правни и на други лица на кои со закон им е доверено вршење јавни овластувања, во програмите на радиодифузерите, во периодот од денот на распишување на изборите до нивното завршување не смее да биде во функција на изборно медиумско претставување на ниту еден политички субјект.

Член 75-в

(1) Уредници, новинари, водители на програма и презентери, ангажирани во подготвување програми на радиодифузерите, не смеат да учествуваат во предизборни активности на политички партии, коалиции, групи избирачи и нивни претставници, односно учесници во изборна кампања.

(2) Доколку се определат да учествуваат во вакви активности, нивниот ангажман во програмите на радиодифузерите им мирува од денот на распишување на изборите до нивното завршување.

Член 75-г

(1) Радиодифузерите се должни да го снимаат излезниот сигнал на својата програма од денот на распишување на изборите до нивното завршување, а снимките од целокупната програма да ги чуваат најмалку 30 дена по завршување на изборите.

(2) На барање од Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, радиодифузерите се должни најдоцна во рок од 48 часа од добивањето на барањето, на Агенцијата да му достават снимки од бараната емитувана програма, како и други податоци поврзани со медиумското покривање на изборите.

Член 75-д

(1) Од денот на распишување на изборите па се до почеток на изборна кампања, радиодифузерите и печатените медиуми не смеат да емитуваат, односно да објавуваат платено политичко рекламирање, освен огласи и соопштенија за собирање потписи за поддршка на кандидатура на група избирачи.

(2) Огласите и соопштенијата за собирање потписи за поддршка на кандидатура на група избирачи, трговските радиодифузни друштва треба да ги емитуваат само во означени рекламни блокови во рамките на дозволеното време за рекламирање на еден реален час емитувана програма во времетраење од вкупно 12 минути, од кои за еден учесник во изборната кампања можат да одвојат најмногу 8 минути, при што нарачателот треба да биде јасно означен.

(3) Огласите и соопштенијата од ставот (2) од овој член треба да содржат само основни податоци - за кого се собираат потписи, на кои места граѓаните можат да го дадат својот потпис и во кој временски период од денот. Тие не смеат да содржат дополнителни податоци за кандидатите.

(4) Од денот на распишување на изборите се до нивното завршување, радиодифузерите и печатените медиуми не смеат да емитуваат, односно да објавуваат реклами финансирани од Буџетот на Република Македонија, од буџетите на општините и на градот Скопје и на сите други лица на кои со закон им е доверено вршење јавни овластувања.

Член 75-ѓ

(1) За време на изборната кампања и во првиот и во вториот круг на гласање, радиодифузерите кои ги покриваат изборите можат да емитуваат 12 минути дополнително време за рекламирање на реален час емитувана програма исклучиво наменети за платено политичко рекламирање, од кои за еден учесник во изборната кампања можат да одвојат најмногу 8 минути.

(2) Радиодифузерите и печатените медиуми се должни во рок од пет дена од денот на распишување на изборите да утврдат ценовници за платено политичко рекламирање на учесниците во изборниот процес.

(3) Во периодот од утврдување на ценовниците до започнување на изборната кампања, радиодифузерите и печатените медиуми се должни најмалку двапати, јавно да ги објават ценовниците од ставот (2) на овој член на своите програми, односно во своите печатени изданија.

(4) Печатените медиуми се должни ценовниците од ставот (2) на овој член да ги достават до Државната изборна комисија, Државниот завод за ревизија и Државната комисија за спречување на корупцијата во рок од пет дена од денот на распишување на изборите, а радиодифузерите да ги достават до Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, Државната изборна комисија, Државниот завод за ревизија и Државната комисија за спречување на корупцијата во рок од 5 дена од денот на распишување на изборите.

(5) Ценовниците не смеат да се менуваат во текот на изборната кампања.

(6) Радиодифузерите и печатените медиуми во Република Македонија се должни на сите учесници на изборниот процес да им обезбедат рамномерен пристап за платено политичко рекламирање.

Член 76

(1) Платеното политичко рекламирање мора да биде соодветно и видливо означено како „платено политичко рекламирање“ и јасно одвоено од другите содржини на медиумите.

(2) Во сите облици на платеното политичко рекламирање нарачателот на рекламирањето мора да биде јасно означен.

(3) Не е дозволено учество на малолетници во платено политичко рекламирање.

(4) Радиодифузерите не смеат да емитуваат платено политичко рекламирање во вести, посебни информативни програми, образовни и програми за деца, и во преноси од верски, спортски, културни, забавни и други настани.

(5) Јавниот радиодифузен сервис не смее да емитува платено политичко рекламирање.

(6) Со цел гласачите објективно да се информираат за текот на изборната кампања, и заради заштита на новинарската професија од какво било политичко влијание за време на изборното медиумско претставување, посебните информативни програми не смеат да се користат како облик на платено политичко рекламирање.

(7) Кампањите на Државната изборна комисија за едукација на гласачите за остварување на избирачкото право и за фер и демократски избори не се сметаат за платено политичко рекламирање. Тие треба да бидат издвоени од другиот дел од програмата и нивниот нарочител да биде јасно означен.

Член 76-а

(1) Јавниот радиодифузен сервис е должен, без надоместок, во соработка со Државната изборна комисија да ги информира граѓаните за начинот и техниката на гласање и да емитува други информации поврзани со изборниот процес.

(2) За време на изборната кампања, Јавниот радиодифузен сервис е должен да обезбеди рамноправен пристап во информативната програма при што: една третина од времето емитува за дневните настани од земјата и светот, една третина од времето за активностите од кампањата на политичките партии на власт и една третина од времето за активностите на политичките партии во опозиција

(3) Времето за информирање за активностите на кампањата на политичките партии од власта и од опозицијата ќе биде распределено согласно на резултатите од последните парламентарни избори.

(4) Јавниот радиодифузен сервис е должен да обезбеди редовно информирање за изборниот процес и за лицата со оштетен слух.

(5) За време на изборната кампања, и во првиот и во вториот круг на гласање, Јавниот радиодифузен сервис е должен да емитува бесплатно политичко претставување на учесниците во изборниот процес во согласност со принципите за избалансирано покривање на изборите утврдени во членот 75-а на овој закон.

(6) Датумот и редоследот за емитување бесплатно политичко претставување на учесниците во изборната кампања се утврдува со ждрепка.

(7) Бесплатното политичко претставување на телевизиските програмски сервиси на Јавниот радиодифузен сервис треба да се емитува во периодот од 16:00 до 23:00 часот.

(8) Програмскиот сервис наменет за емитување на активностите на Собранието на Република Македонија во времетраење од по три часа ќе обезбеди бесплатно политичко претставување на кампањите на политичките партии на власт и на политичките партии во опозиција согласно на резултатите од последните парламентарни избори.

(9) Бесплатното политичко претставување мора да биде соодветно и видливо означено како „бесплатно политичко претставување“ во текот на целото времетраење на емитувањето.

Член 76-б

(1) За време на изборниот молк, престануваат сите облици на изборно медиумско претставување на учесниците во изборна кампања.

(2) Радиодифузерите и за време на изборниот молк продолжуваат да известуваат за изборниот процес на денот на гласањето.

(3) При известувањето во деновите на изборниот молк, ќе се смета дека медиумите го прекршиле изборниот молк доколку емитуваат, односно објават какви било информации, фотографии, аудио и аудио-визуелни материјали поврзани со или во кои учествуваат учесници во изборите, какви било облици на медиумско известување кои се отворено или прикриено во функција на нечија изборна кампања и можат да влијаат врз одлуката на избирачите, податоци со кои го откриваат идентитетот на политичките субјекти и/или на поединци вклучени во инциденти или други неправилности на денот на гласањето како и изјави од кандидати во изборниот процес, од учесниците во изборна кампања, од претставници на политички партии, и од носители на функции во органите на власта.

Член 76-в

(1) Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги е должна да го следи изборното медиумско претставување и програмскиот сервис на радиодифузерите во

Република Македонија од денот на распишувањето на изборите до завршувањето на гласањето на денот на одржувањето на изборите

(2) Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги е должна во рок од три дена по утврдување на прекршувања на одредбите од Изборниот законик, против радиодифузерот што ги повредил одредбите, да покрене прекршочна постапка пред надлежен суд.

(3) Надлежниот суд е должен по барање за прекршочна постапка од ставот (2) на овој член да одлучи во рок од три дена од денот на приемот на барањето.

(4) Против одлуката на надлежниот суд може да се изјави жалба во рок од 48 часа од приемот на одлуката.

(5) Второстепениот суд е должен по жалбата да одлучи во рок од 48 часа од денот на приемот на жалбата.

(6) Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, доколку утврди прекршување на одредбите за избалансирано покривање на изборите од страна на Јавниот радиодифузен сервис, ќе поднесе предлог за покренување на постапка за разрешување на директорот на Јавниот радиодифузен сервис .

Член 76-г

(1) За исполнување на законските обврски на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги финансиски средства се обезбедуваат од средствата на Буџетот на Република Македонија, кои се исплаќаат на посебна сметка на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги.

(2) Овие средства се наменети исклучиво за финансирање на активностите на Агенцијата за време на изборниот процес.

(3) Ако одобрените средства се поголеми од реалните трошоци направени за активностите на Агенцијата во врска со изборниот процес, остатокот од средствата Агенцијата е должна да го врати на сметката на Буџетот на Република Македонија.“

4. Испитување на јавното мислење

Член 77

(1) Резултати од испитувањата на јавното мислење поврзани со учесниците во изборниот процес се објавуваат најдоцна пет дена пред денот определен за одржување на изборите за првиот и вториот круг на гласање.

(2) При објавување на резултатите од испитувањата на јавното мислење поврзани со учесниците во изборниот процес, медиумите се должни да наведат податоци за името на начателот кој го побарал и го платил испитувањето, институцијата што го извршила испитувањето, применетата методологија, големината и структурата на испитаниот примерок и периодот во кој е спроведено испитувањето.

(3) Резултати од испитувања на јавното мислење спроведени на самиот ден на изборите не смеат да се објавуваат пред 19:00 часот, односно пред затворањето на избирачките места.

7. Финансирање на изборите

Член 83

(1) Изборната кампања не смее да се финансира од:

- средства од Буџетот на Република Македонија, освен средствата определени во членот 86 став (2) на овој законик,
- средства од буџетите на општините и градот Скопје, освен средствата определени во членот 86 став (2) на овој законик,
- средства од јавни претпријатија и јавни установи,
- средства од здружение на граѓани, верски заедници, религиозни групи и фондации,
- средства од странски влади, меѓународни институции, органи и организации на странски држави и други странски лица,
- средства од претпријатија со мешовит капитал каде што е доминантен странскиот капитал и

- средства од неидентификувани извори.

(2) Изборната кампања може да се финансира од:

- чланарината на политичката партија,

- физички лица во висина од 5.000 евра во денарска противвредност и
- правни лица во висина од 50.000 евра во денарска противвредност.

(3) Изборната кампања може да се финансира од донации од физички и правни лица во вид на пари, ствари и услуги чија вредност не смее да го надмине износот утврден со ставот (2) алинеи 2 и 3 на овој член.

(4) Ако висината на донацијата е поголема од износот утврден во ставот (2) алинеи 2 и 3 од овој член учесникот во изборната кампања е должен во рок од пет дена од денот на добивањето на донацијата, разликата меѓу дозволената и донираната вредност да ја префрли во Буџетот на Република Македонија.

(5) Ако не може да се утврди потеклото на донацијата, организаторот на изборната кампања е должен во рок од пет дена од денот на добивањето на донацијата донираната вредност да ја префрли во Буџетот на Република Македонија.

Член 83–а

(1) Како донација од членот 83 на овој закон се смета и:

- давањето бесплатни услуги на учесникот во изборната кампања,
- давањето услуги на учесникот во изборната кампања за кои плаќа трето лице и
- продажба на стоки или давање на услуги на организаторот на изборната

кампања по цени пониски од пазарните.

(2) Продавачот на стоката, односно давателот на услугата е должен да го извести - учесникот во изборната кампања за пазарната цена на продадената стока, односно извршената услуга и за тоа му доставува фактура.

(3) Разликата меѓу пазарната вредност и платената вредност се смета за донација.

(4) Јавните претпријатија се должни да понудат еднакви цени за своите услуги кон сите учесници на кампањата преку официјални ценовници

(5) Радиодифузерите и печатените медиуми попустите во цените кои ги даваат за политичко рекламирање на учесниците во изборната кампања се сметаат за донација изразена во парична вредност, но не повисока од 50.000 евра во денарска противвредност.

Член 84-а

Од денот на донесувањето на одлука за распишување на изборите се до денот на завршувањето на изборите, државните органи и органите на општините и на градот Скопје не смеат да објавуваат реклами финансирани од Буџетот на Република Македонија, односно од буџетите на општините и на градот Скопје.

Член 85-а

(1) Радиодифузерите и печатените медиуми во Република Македонија се должни да поднесат извештај за рекламниот простор искористен од секој од учесниците во изборната кампања и средствата кои се платени или се побаруваат по таа основа.

(2) Извештајот од ставот (1) на овој член се поднесува најдоцна 15 дена по денот на завршување на изборната кампања.

(3) Извештајот од ставот (1) на овој член се поднесува до Државната изборна комисија, Државниот завод за ревизија и до Државната комисија за спречување на корупцијата, кои се должни да го објават на своите интернет страници.

(4) Извештајот од ставот (1) на овој член се поднесува на образец пропишан од министерот за финансии.

6. Времетраење на гласањето

Член 101

(1) Гласањето започнува во 7,00 часот и трае непрекинато до 19:00 часот, а во ДКП се почитува временската разлика во земјата, односно од 7,00 до 19,00 часот согласно со сметањето на времето во соодветната земја .

(2) Во 19,00 часот гласачкото место се затвора, а на избирачите кои се затекнале во објектот каде што се гласа им се овозможува да гласаат.

(3) Избирачкиот одбор може да го затвори гласачкото место и пред истекот на рокот од ставот (1) на овој член, по претходна согласност од надлежната општинска изборна комисија, ако гласале сите избирачи запишани во изводот од Избирачкиот список но не започнува со броење на гласовите пред 19,00 часот.

Изборна кампања

Член 143

Изборната кампања започнува дваесет и вториот ден од денот на распишувањето на изборите и завршува 24 часа пред денот на одржувањето на изборите.

XIV. КАЗНИ И ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Член 178

(1) За спречување на изборите и гласањето; за повреда и злоупотреба на избирачкото право; за повреда на слободата на определувањето на избирачите; за поткуп при изборите и гласањето; за уништување на изборните исправи, за постапување спротивно на членот 8-а од овој закон и за извршена изборна измама, сторителот ќе се казни според одредбите на Кривичниот законик.

(2) За кривичните дела од ставот (1) на овој член постапката е итна.

Член 178-а

Пред поднесување на барање за поведување на прекршочна постапка пред надлежниот суд се спроведува постапка за порамнување согласно Законот за прекршоците.

Член 179-б

(1) Глоба во износ од 3000 до 5000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правното лице ако не го почитува рокот за започнување и завршување на изборната кампања (член 69-а став (2)).

(2) Глоба во износ од 500 до 1000 евра во денарска противвредност ќе се изрече на претседателот и членовите на Државната изборна комисија за непостапување во рокот од член 69-а став (3) на овој законик.

(3) Глоба во износ од 300 до 1000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на физичко лице кое ја попречува и оневозможува изборната кампања (член 73).

(4) Глоба во износ од 500 до 1000 евра во денарска противвредност ќе се изрече на претседателот и членовите на Државната комисија за спречување на корупција за непостапување во рокот од член 74 став (2) на овој законик.

Член 180

(1) Глоба од 3.000 до 5.000 евра во денарска противвредност за прекршок ќе се изрече на учесникот во изборната кампања кој не се придржува до членот 72 на овој законик.

(2) Глоба во износ од 500 до 1.500 евра во денарска противвредност за прекршокот од ставот (1) на овој член ќе се изрече и на кандидат или друго физичко лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

Член 181

(1) Глоба во износ од 1500 до 3000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на радиодифузерот, ако:

- известува за редовните активности на државните органи, органите на општините и на градот Скопје, и на правните лица на кои им е доверено вршење на јавни овластувања, спротивно на членот 75-б на овој закон;

- уредници, новинари, водители на програма и презентери ангажирани во подготвување програми на радиодифузерите, учествуваат во предизборни активности на учесници во изборна кампања спротивно на членот 75-в на овој законик;

- не го снимаат излезниот сигнал на својата програма од денот на распишување на изборите до нивното завршување и не ги чуваат снимките од нивната програма (член 75- г став (1));

- не достават снимки и други податоци поврзани со медиумското покривање на изборите спротивно на членот 75-г став (2);

- огласите и соопштенијата за независните кандидати се емитуваат спротивно на членот 75-д став (2);

- не обезбеди рамноправен пристап во информативната програма согласно на членот 76-а ставовите (2) и (3) на овој законик,
- јавниот радиодифузен сервис не ги информира граѓаните или лицата со оштетен слух за изборниот процес (член 76-а ставовите (1) и (4)); и
- јавниот радиодифузен сервис емитува бесплатно политичко претставување на учесниците во изборниот процес спротивно на членот 76-а ставови (5), (6),(7),(8) и (9)на овој законик.

(2) Глоба во износ од 300 до 1000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок и на одговорното лице на радиодифузерот за дејствијата од ставот (1) на овој член.

“Член 181-а

(1) Глоба во износ од 3000 до 5000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на радиодифузерот ако:

- не обезбеди покривање на изборите на правичен, избалансиран и на непристрасен начин (член 75 став (1));
- не овозможи подеднакви услови за пристап до програмите на сите учесници во изборна кампања (член 75 ставови (2) и (3));
- програмите наменети за малолетната публика се користат за изборно медиумско претставување (член 75 став (4));
- емитува дополнително време за платено политичко рекламирање на реален час спротивно на членот 75-ѓ став (1) на овој законик.

(2) Глоба во износ од 500 до 1500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок и на одговорното лице на радиодифузерот , за дејствијата од ставот (1) на овој член.

Член 182

(1) Глоба во износ од 3000 до 5000 евра во денарска противвредност ќе им се изрече за прекршок на радиодифузерот и печатениот медиум ако:

- емитуваат, односно објавуваат платено политичко рекламирање спротивно на членот 75- д став (1) на овој законик;
- огласите и соопштенијата за независните кандидати содржат податоци спротивно на членот 75-д став (3) на овој законик;
- емитуваат, односно објавуваат огласи и реклами спротивно на членот 75-д став (6) на овој законик;
- не утврди ценовник за платено политичко рекламирање на учесниците во изборниот процес (член 75-ѓ став (2));
- не го објави и/или не го достави ценовникот (член 75-ѓ став (3) и (4));
- го измени ценовникот во текот на изборната кампања (член 75-ѓ став (5));
- не обезбеди рамноправен пристап согласно на членот 75-ѓ став (6) на овој законик; и
- го прекршат изборниот молк (член 76-б).

(2) Глоба во износ од 500 до 1500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок и на одговорното лице на радиодифузерот и печатениот медиум за дејствијата од ставот (1) на овој член.

Член 183

(1) Глоба во износ од 3000 до 5000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на радиодифузерот, ако:

- го објави изборното пропагандно известување без наведување дека се работи за платено политичко рекламирање и ако не го одвои од другите содржини на медиумите (член 76 став (1));
- јасно не го означил начелот на платеното политичко рекламирање (член 76 став (2));
- го објави изборното пропагандно известување со учество на малолетници во платено политичко рекламирање (член 76 став (3)) и
- емитува платено политичко рекламирање во вести, информативни, образовни и програми за деца, во преноси од верски, спортски, културни и други настани (член 76 став (4)).

(2) Глоба во износ од 500 до 1500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на одговорното лице на радиодифузерот и печатениот медиум за дејствијата од став (1) на овој член.

Член 183-а

(1) Глоба во износ од 1500 до 3000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на радиодифузерот и печатениот медиум ако:

- ги објави резултатите од испитувањето на јавното мислење спротивно на членот 77 став (1) на овој законик;

- ги објави резултатите од испитувањето на јавното мислење, а не ги наведе податоците утврдени во членот 77 став (2) на овој законик;

- објави резултатите од испитувањето на јавното мислење спроведено на денот на изборите спротивно на членот 77 став (3) на овој законик.

(2) Глоба во износ од 300 до 1000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок и на одговорното лице на радиодифузерот и печатениот медиум за дејствијата од ставот (1) на овој член.“

Член 189-а

(1) Глоба во износ од 3.000 до 5.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на радиодифузерот или печатениот медиум кој нема да поднесе извештај за рекламниот простор искористен од секој учесник во изборната кампања и средствата кои се платени или се побаруваат по таа основа, најдоцна 15 дена по денот на завршувањето на изборната кампања (член 85-а).

(2) Глоба во износ од 500 до 1500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на одговорниот уредник за дејствијата од ставот (1) на овој член.

Член 190

(1) Глоба во износ од 1.000 до 2.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на одговорното лице во правното лице доколку постапи спротивно на одредбите на членот 74 од овој законик.

(2) Глоба во износ од 300 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на лице кое при гласањето користи мобилен телефон или апарат за сликање на гласачкото ливче.

(3) Глоба во износ од 200 до 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на лицето од членот 106 на овој законик, ако во времето и местото на гласањето носи ознака или симбол на политичка партија или кандидат и ако за време на гласањето не носи беџ.

Агенција за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги